

Velimir
Srića

DOBRI ŠEFOVI IMAJU PODUZETNIČKI DUH

Znate li kako se obogatio **John D. Rockefeller**? Dobio je na poklon jabuku. Umjesto da je pojede, lijepo ju je izglancao i prodao za 10 centi. Za taj je novac kupio tri jabuke koje je zatim „ušminkao“ i prodao za 30 centi. Za zarađeni novac mogao je kupiti devet jabuka, pa 27 jabuka... Tako je radio cijeli tjedan, a onda mu je umro otac i oporukom ostavio 200 milijuna dolara. Usprkos ovoj šali, poduzetnička inicijativa i mentalitet mijenjaju svijet, svakodnevno sudjelujući u stvaranju osobnih i poslovnih uspjeha.

Još uvijek nema boljeg mehanizma za oslobađanje kreativne inicijative od poduzetničkog duha, kao što nema boljeg načina za usklađivanje ponude i potražnje od tržišta, boljeg oblika racionalne uporabe resursa od privatnog vlasništva, niti boljeg uređivanja političkih odnosa u društvu od demokracije. Zato dobri šefovi moraju uzgajati poduzetnički duh.

“Prošlo je radno vrijeme”, “Upravo smo završili”, “To nije u opisu radnog mjesta”, “To nije moja odgovornost” tipične su reakcije nepoduzetničkih sredina. One proizlaze iz nebrige za posao, uzrokuju nezadovoljstvo klijenata i kupaca, odgovorne su za to da se važni poslovi uopće ne obave, ne dovrše na vrijeme ili izvrše loše. Zato su birokratske sredine znatno manje efikasne od poduzetničkih. Poduzetnička radna atmosfera prije svega karakterizira obitelj-

ska poduzeća u kojima “svi rade sve” i osjećaju se odgovornima za efikasno funkcioniranje cjeline. Za razliku od toga, birokratsko ozračje tipično je za velike sustave, upravu, poduzeća u vlasništvu države i organizacije koje počivaju na nekom monopolu.

Dok je birokratska sredina reaktivna i nastoji preživjeti, poduzetnička je proaktivna i

orijentirana razvoju. Prema načinu djelovanja i težištu pristupa poslu birokratske sredine afirmiraju poštivanje pravila i procedura. Dogle su poduzetnička okruženja usmjerena na promjenu pravila i ostvarenje rezultata. Za kršenje pravila u jednoj sredini ste kažnjeni, a u drugoj dobivate nagradu za inovaciju.

Usporedba birokratskog i poduzetničkog sustava najbolje je vidljiva iz sljedeće tablice:

SUSTAV	BIROKRATSKI	PODUZETNIČKI
Cilj djelovanja	Status quo	Razvoj
Način djelovanja	Poštivanje pravila	Promjena pravila
Reakcija na promjene	Reaktivna, defenzivna	Proaktivna, ofenzivna
Težište pristupa poslu	Procedura, poznate metode	Rezultati, ostvarenje
Ključni resurs	Novac	Znanje, vrijeme
Tip organizacije	Rigidan, nepromjenljiv	Fleksibilan, dinamičan
Tip vodstva	Autoritaran, strog	Demokratski, tolerantan
Način odlučivanja	Nadglasavanje	Konsenzus
Pristup problemima	Iskustven	Inventivan
Organizacijski autoritet	Formalna hijerarhija	Participacija, znanje, inicijativa
Izbor osoblja	Formalni uvjeti	Sposobnost, vještina
Poželjno obrazovanje	Uska specijalizacija	Multidisciplinamost
Nagrađivanje	Prema odrađenom vremenu	Prema rezultatima
Poželjni tip radnika	Poslušna, “svi misle isto”	Inventivan, samostalan
Tip ponašanja	Birokratski	Poduzetnički
Odnos prema klijentu	Nezainteresiran, arogantan	Prijateljski, brižan
Odnos prema imovini	Nemaran, rasipnički	Maran, ekonomski